

BÖLÜM 161

HIV/AIDS HASTALARINA YAKLAŞIM

Esra ZERDALI¹
Hüsnü PULLUKÇU²

Edinsel immün yetmezlik sendromu (Acquired Immune Deficiency Syndrome-AIDS) ilk kez 1981 yılında tanımlanmış, 1983 yılında bu sendroma yol açan virüs izole edilmiş ve İnsan İmmün Yetmezlik Virüsü (Human immunodeficiency virus; HIV) olarak isimlendirilmiştir. Son yıllarda HIV (+) kişi, HIV enfekte hasta, HIV/AIDS hastası gibi terimler bu hastalığa sahip olanları damgalamak olarak kabul edilmiş ve artık HIV ile yaşayan birey (HİYB, people living with HIV-PLWH) terimi kullanılmaya başlanmıştır.

HIV cinsel yolla (heteroseksüel veya homoseksüel temas), parenteral (damar içi madde kullanımı, enfekte kan veya kan ürünü nakli) ya da perinatal (intrauterin, doğum sırasında veya emzirme ile) bulaşmaktadır. Bulaştıktan sonra CD4+ T lenfositleri hedef alarak bağışıklık yetmezliğine yol açmaktadır. İmmüsupresyonun derecesine bağlı olarak asemptomatik taşıyıcılıktan ölümle sonuçlanabilen fırsatçı enfeksiyonlara ve kanserlere kadar farklı klinik tablolara yol açmaktadır.

HIV ENFEKSİYONUNUN DOĞAL SEYRİ

Günümüzde erken tanı ve CD4+ T lenfosit sayısından bağımsız olarak verilen tedavi ile HIV'in sebep olduğu morbidite ve mortaliteler azalmıştır. Her ne kadar ülkemizde tedaviye erişmek kolay olsa da bazen tanının geç konması bazen de bireyin tedavisini ertelemesi nedeniyle AIDS tablosu ya da ileri HIV enfeksiyonu görebilmekteyiz. Bu yüzden HIV enfeksiyonunun doğal seyrini bilmek gerekir.

İlk altı aylık dönem erken HIV enfeksiyonu olarak adlandırılmakta ve genelde asemptomatik geçirilmektedir. Bazı hastalarda bulaştıktan 2-4 hafta sonra mononükleoz benzeri bir tablo oluşmaktadır. Bu semptomatik klinik tablo akut HIV enfeksiyonu ya da akut retroviral sendrom olarak adlandırılmaktadır. Ateş, lenfadenopati, halsizlik, farenjit, döküntü, kas ve eklem ağrıları, baş ağrısı, kilo kaybı, ishal bu dönemde görülen semptomlardır.

¹ Uzm. Dr., Haseki Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Enfeksiyon Hastalıkları ve Klinik Mikrobiyoloji Kliniği, esrayerlikaya@gmail.com

² Prof. Dr., Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Enfeksiyon Hastalıkları AD., husnup@yahoo.com

KAYNAKLAR

1. S Ünal, A Tümer. HIV Enfeksiyonunun Doğal Seyri, Nursel Çalık Başaran. Güncel Bilgiler Işığında HIV/AIDS. 4. Baskı, Bilimsel Tıp Yayınevi, Ankara, 2016, sayfa 95-109
2. S Ünal, A Tümer. Seropozitif Olguların Takibi, Bilgöl Mete, Başak Dokuzoğuz. Güncel Bilgiler Işığında HIV/AIDS. 4. Baskı, Bilimsel Tıp Yayınevi, Ankara, 2016, sayfa 111-126
3. HIV/AIDS Tanı Tedavi Rehberi 2019 T.C. Sağlık Bakanlığı Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü Erişim: https://hsgm.saglik.gov.tr/depo/birimler/Bulasici-hastaliklar-db/hastaliklar/HIV-ADS/Tani_Tedavi_Rehberi/HIV_AIDS_Tani_Tedavi_Rehberi_Yeni.pdf. Erişim tarihi:14.06.2021
4. U.S. Department of Health and Human Services. Guidelines for the use of antiretroviral agents in adults and adolescents with HIV, <https://clinicalinfo.hiv.gov/en/guidelines/adult-and-adolescent-arv/whats-new-guidelines>. Erişim tarihi:14.06.2021
5. Melanie A Thompson, Michael A Horberg, Allison L Agwu, Jonathan A Colasanti, Mamta K Jain, William R Short, Tulika Singh, Judith A Aberg, Primary Care Guidance for Persons With Human Immunodeficiency Virus: 2020 Update by the HIV Medicine Association of the Infectious Diseases Society of America, Clinical Infectious Diseases, 2020, <https://doi.org/10.1093/cid/ciaa1391>
6. EACS European AIDS Clinical Society. Guidelines. Version 10.1 October 2020, <https://www.eacsociety.org/files/guidelines>. Erişim tarihi:14.06.2021
7. D Gökengin, B Kurtaran, V Korten, F Tabak, S Ünal. HIV Enfeksiyonunun Kliniği, Ezgi Gülten, Arzu Nazlı Zeka, Başak Dokuzoğuz. HIV/AIDS Tanı İzleme ve Tedavi El Kitabı. Sürüm 1, 2018, sayfa 1-8
8. D Gökengin, B Kurtaran, V Korten, F Tabak, S Ünal. HIV Pozitif Olgunun İzlemi, Aydın Deveci, Çiğdem Ataman Hatipoğlu, Selda Sayın Kutlu, Hülya Özkan Özdemir, Taner Yıldırım, Dilek Yıldız. HIV/AIDS Tanı İzleme ve Tedavi El Kitabı. Sürüm 1, 2018, sayfa 23-42
9. Kumbasar Karaosmanoğlu H. Yeni tanı almış hastaya yaklaşım. Türkiye Klinikleri J Inf Dis-Special Topics 2016;9(1):22-6
10. Kutlubay Z, Bağlam S, Engin B, Serdaroğlu S. HIV ve dermatolojik bulgular. Türkiye Klinikleri J Inf Dis-Special Topics 2016;9(1):48-52
11. Centers for Disease Control and Prevention (CDC). Revised surveillance case definition for HIV infection-United States, 2014. MMWR Recommendations and reports. MMWR 2014;63(RR-03):1-10.
12. World Health Organization. WHO case definitions of HIV for surveillance and revised clinical staging and immunologic classification of HIV-related disease in adults and children. World Health Organization, Geneva, Switzerland, 2007. p.1-48.